

Germann cavalier medieval
sec. XIV

Piața Mare nr. 14

© Fundația Culturală Inforom

Amplasarea statuii stradale **Hermann cavalier medieval – sec. XIV** în Piața Mare, în fața imobilului de la nr. 14, reflectă atât faptul că piața este un element urbanistic vital al Sibiului istoric, precum și faptul că acest loc s-a consacrat ca spațiu al civismului. La cca. 8 m de amplasament se afla marcajul în paviment al statuii cavalerului Roland, personaj care în lumea germană medievală

simboliza drepturile și privilegiile civice. Hermann-ul cavalier medieval din proiect respectă intenția edililor de a nu fi reamplasată o replică a acestei statui și propune un cavalier medieval diferit de cel istoric, cu o alură poetică, gotică, legat de mitul fondator al orașului.

* * *

Prima atestare documentară a unui cavalier în zona Sibiului – *servientes regis* – datează de la începutul secolului al XIII-lea, fiind vorba de Johannes Latinus de *Villa Reutel* (localitate dispărută aflată lângă orașul Cisnădie). Eroul legendar Hermann – fondatorul localității *Hermannsdorf (villa Hermannii)* – se consideră că a fost un cavalier ce a construit prima incintă fortificată din zona Pieței Mici și a Pieței Huet la sfârșitul secolului al XII-lea.

Prezența categoriei cavalerilor în Transilvania este indirect documentată încă de la începutul secolului al XII-lea, când, în contextul Cruciadei I (1098-1099), în regatul Ungariei s-au stabilit o serie de mici nobili occidentali. O astfel de situație este ilustrată de documentul ce face referire la Anselm de Braz (Flandra), care emigrează în regatul ungar și de al cărui nume isto-riografia veche săsească leagă numele german al Orăștiei – Broos. Această ipoteză este susținută de descoperirea unei curți nobiliare compuse din rotondă, turn locuință înconjurată de fortificație de pământ și lemn.

Un caz similar întâlnim și la Sibiu, unde în Piața Huet a fost descoperită arheologic o rotondă, iar în Piața Mică (la aproximativ 50 metri sud de rotondă) au fost dezvelite urmele unei fortificații de pământ și lemn. Este foarte posibil ca acestea să fi reprezentat primele construcții aparținând unui colonist german, poate chiar legendarul Hermann, după al cărui nume a fost botezată așezarea ce s-a dezvoltat în jurul curții nobiliare.

În cursul secolului al XIII-lea, mai exact în anii 1210-1211, prezența categoriei sociale a cavalerilor în *villa Hermanni* (Sibiu) este atestată de un document ce menționează un anume Joachim, comite de Sibiu, care conduce o oaste transilvăneană compusă din germani, secui și pecenegi, în campania îndreptată împotriva Vidinului. Tot în această perioadă are loc și stabilirea cavalerilor teutoni în Țara

Bârsei (1211-1224), un ordin de călugări cavaleri, reprezentativ pentru lumea germană. Cavalerismul de tip occidental a pătruns încă din secolul al XI-lea în regatul ungar ca urmare a înrudirilor matrimoniale dintre casa arpadiană ungară și cea a ducelui de Bavaria și a fost și mai puternic implantat cu prilejul primei cruciade la sfârșitul secolului al XI-lea. În Transilvania cavalerismul pătrunde mai ales în secolul al XII-lea și este de sorginte germană. Acest fapt este ilustrat și de blazonul Sibiului, pe care sunt prezentate două spade încrucișate suprapuse de frunze de crin stilizate. Un alt argument este dat de descoperirea arheologică a unei fierării la Șelimbăr în cadrul căreia, alături de unelte specifice muncii de fierar au fost descoperite și spade aflate în proces de fabricare sau de reparații. Privilegiul de a purta spadă îl aveau în acea vreme doar nobilii,

fiind elementul ce îi definea drept cavaleri.

În contextul războaielor civile din a doua jumătate a secolului al XIII-lea, dintre regele Bela IV-lea și fiul său Ștefan

viitorul rege Ștefan al V-lea), mica nobilime săsească din rândul cărei proveneau comiții și greavii și-a întărit privilegiile obținute de la regele Geza II-lea și a intrat în categoria supușilor regali –

servientes regis –, după cum o atestă cazul lui Johannes Latinus de Villa Reutel. Spre finalul dinastiei arpadiene, în special în perioada lui Ladislau IV Cumanul și Andrei III, asistăm la creșterea poziției mării nobilimi transilvane și la repetate încercări de reducere a privilegiilor pe care le aveau sașii. În acest context este de menționat acțiunea greavului Nicolae de Ocna Sibiului care, împreună cu

apropiați ai familiei sale, atacă Alba Iulia și îl ucide pe episcopul Transilvaniei, drept represalii la încercările acestuia de a subordona prepozitura Sibiului.

În cursul secolului al XIV-lea rolul cavalerilor, *servientes regis*, este tot mai mult anulat și comunitățile libere ale sașilor din sudul Transilvaniei vor reuși treptat să anihileze autoritatea greavilor – conducătorii comunităților –, impunând interdicția stabilirii oricărui nobil în interiorul zidurilor orașelor săsești.

În cursul secolului al XV-lea, noua categorie socială a patriciatului săsesc sibian – provenit în parte din rândul acelor greavi/cavaleri – s-a situat de multe ori pe poziții contrare puterii regale, deseori răzvrătindu-se. Această opoziție a culminat în secolul al XVIII-lea cu o răzvrătire a patricienilor sași care s-a

terminat cu decapitarea comitelui de Sibiu, Johann Sachs von Harteneck, în Piața Mare. În legătură cu acest episod este de menționat faptul că spada de călău utilizată la execuție se păstrează în expoziția de arme din cadrul Muzeului de Istorie din Sibiu.

* * *

În Piața Mare a fost amplasat timp de aproape trei secole, ca un simbol al libertății orașului – statuia lui Roland, a cărei copie realizată la începutul secolului al XX-lea se află și ea la Muzeul de Istorie din Sibiu.

Statui ale cavalerului Roland din Sibiu (1,2), din Dubrovnik (3), Windsheim(4) și Calbe (5)

